

<https://doi.org/10.15407/ukrbotj75.02.109>

Типіфікація назв таксонів *Polygonum* (*Polygonaceae*), описаних з території України

Світлана І. АНТОНЕНКО, Наталя М. ШИЯН

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
вул. Терещенківська, 2, Київ 01004, Україна
herbarium_kw@ukr.net

Antonenko S.I., Shyian N.M. **Typification of the names of taxa of *Polygonum* (*Polygonaceae*) described from Ukraine.** Ukr. Bot. J., 2018, 75(2): 109–122.

M.G. Kholodny Institute of Botany, National Academy of Sciences of Ukraine
2 Tereshchenkivska Str., Kyiv 01004, Ukraine

Abstract. More than 40 taxa of *Polygonum* s. l. (*Polygonaceae*) were described from the territory of Ukraine at species and infraspecific ranks. In the article, results of typification of 21 taxa are reported; in particular, taxa described by A.L. Andrzejowski, W.S.J.G. von Besser, F.A. Marschall von Bieberstein, L.F. Gruner, M.V. Klokov, V.L. Komarov and O.I. Sokolovsky. Search for original material of the studied taxa of *Polygonum* was performed directly in the collections of the National Herbarium of Ukraine (KW) and other herbarium collections, including CWU, K, LE, LW, MW, etc. Typification was carried out following the rules of the International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (ICN: McNeill et al., 2012). Lectotypes of *Polygonum daphnophyllum* Andrz., *P. hypanicum* Klokov, *P. janatae* Klokov, *P. kotovii* Klokov, *P. neglectum* Besser, *P. paniculatum* Andrz., *P. paniculatum* var. *incanum* Andrz., *P. patulum* M. Bieb., *P. × pseudoincanum* Klokov, *P. scythicum* Klokov and neotypes for *P. novoascanicum* Klokov, *P. paniculatum* Andrz. var. *rubens* Andrz. are designated here. In general, information is provided on 80 type specimens (or original material) of various categories: holotypes (3), isotypes (8), lectotypes (10), isolectotypes (8), neotypes (2), isoneotypes (1), para- and isoparatypes (20), syn- and isosyntypes (12), and other original specimens. For each taxon of *Polygonum*, the following data are provided: basionym, main synonyms, information about type localities according to the protologue, data of type specimen and other original material (holo-, lecto-, neo-, syn-, paratypes, ect., if applicable) and their herbarium barcodes, and nomenclatural notes. In addition, scanned images of all newly designated lectotypes and neotypes are presented.

Keywords: *Polygonum*, *Polygonaceae*, typification, holotype, lectotype, neotype, syntype, paratype, herbarium KW

Supplementary Material. Electronic Supplement (Figures E1–E11: images of selected specimens) is available in the online version of this article at: <https://ukrbotj.co.ua/archive/75/2/109>.

Вступ

За підрахунками M.J.M. Christenhusz та J.W. Byng (2016), родина *Polygonaceae* L. включає принаймні 48 родів і 1200 видів. Більшість представників цієї космополітної родини є трав'яними рослинами, що мають неабияке практичне значення. Достатньо згадати таку важливу вітчизняну сільськогосподарську культуру, як *Fagopyrum esculentum* Moench., або поширений інвазійний вид *Reynoutria japonica* Houtt. Основне видове різноманіття *Polygonaceae* припадає на північну півкулю, значно менше її представників у Південній Америці, Африці та Австралії. Сучасні молекулярні дослідження дали відповіді на низку важливих питань щодо філогенії *Polygonaceae* та

стали підґрунтям для нової системи родини (Kim, Donoghue, 2008; Sanchez et al., 2011; Schuster et al., 2011). Проте дотепер найбільшим викликом для спеціалістів залишається група таксонів, що раніше включалися до типового роду *Polygonum* s. l. Представники цієї групи, згідно до нинішньої системи, тепер увійшли принаймні до двох з п'яти триб родини, а саме: *Polygonaceae* Rchb. та *Persicarieae* Dumort. (Sanchez et al., 2011; Schuster et al., 2011).

Здатність пристосовуватися до найрізноманітніших еколого-кліматичних умов завдяки високій морфологічній пластичності та часті міжвидовій гібридизації призвела до широкого розповсюдження видів *Polygonum* s. l. і появи їхніх чисельних рас та гібридів, які час від часу й досі описують як нові таксони. Існуючі різниці у поглядах на обсяги роду й виду в цій групі рослин

© С.І. АНТОНЕНКО, Н.М. ШИЯН, 2018

привели до появи низки номенклатурних проблем. Тому на практиці флористи та геоботаніки, здебільшого не вдаючися до таксономічних тонкощів, досить часто користуються назвами видів-агрегатів, на кшталт *Polygonum aviculare* agg. чи *Persicaria lapathifolia* agg. Вирішення номенклатурних питань у родині *Polygonaceae*, як наголошував Н. Цвельов, значною мірою залежать від типіфікації чималої кількості назв таксонів (Tzvelev, 1979). Так, наприклад, одна з головних дискусій щодо *Polygonum* s. l., мала вирішити питання: який вид слід вважати типом роду – *P. aviculare* L. чи *P. lapathifolium* L.? Не останню роль в її виникненні зіграли гербарії К. Ліннея, де матеріали під назвою *P. aviculare* містили суміш зразків різних видів цього агрегату. Тому питання лектотипіфікації роду піднімалося неодноразово починаючи з 1904 року. Критичний огляд цієї проблеми представлено в роботі Дж. МакНіла (McNeill, 1981), де, крім іншого, він пропонує консервацію назви *Polygonum* L. з типом *P. aviculare* ("*Polygonum* L., Sp. Pl. 359 (1753); Gen. Pl. ed. 5, 170 (1754). Tur. cons. prop.: *P. aviculare* L., Sp. Pl. 362 (1753)", який він на той час розглядав як збірний вид, що поєднував *P. monspeliense* agg. та *P. arenastrum* agg. Тож у травні 1984 р. Номенклатурний комітет, враховуючи зміну в поглядах на це питання самого Дж. МакНіла, типом роду обрав *P. aviculare*, залишивши цю назву для агрегату *P. monspeliense* agg., поширеного в Західній Європі та Північній Америці (Brummit, 1984), з лектотипом LINN510.23, обраним В.Т. Styles (Pauwels, 1959). Н. Цвельов піддавав сумніву це рішення, оскільки вважав, що оригінальний діагноз К. Ліннея більше відповідає *P. arenastrum* agg., поширеному в Східній Європі (Tzvelev, 1996), і який свого часу він лектитипіфікував зразком LINN510.24 (Tzvelev, 1979).

Згідно з літературними джерелами, *Polygonum* s. l. у флорі України представлений 34–53 видами як аборигенних, так і широко культивованих рослин (Zapałowicz, 1908; Komarov, 1936; Wulff, 1947; Klokov, 1952; Tzvelev, 1979, 1996; Barbarych, 1987; Mosyakin, Fedoronchuk, 1999). Наші попередні підрахунки показали, що за весь час досліджень з території України було описано понад 40 таксонів *Polygonum* s. l. видового та різних внутрішньовидових рангів. Першими з них, очевидно, стали *P. patulum* M. Bieb. (1808) з Криму та *P. neglectum* Besser (1820) з Волині. Найбільша

кількість новоописів належить вітчизняним дослідникам А. Анджейовському (1785–1868) та М. Клокову (1896–1981), основні гербарні матеріали яких зберігаються в Національному гербарії України (KW), а також польському знавцю Карпат та прилеглих до них територій Г. Запаловичу (H. Zapałowicz; 1852–1917), більшість матеріалів якого знаходиться в KRA, KRAM, LW (Zapałowicz, 1908; Krytska et al., 2002; Shiyan, 2011, 2014). Оскільки обсяг публікації обмежений, то до цієї статті увійшли результати типіфікації 21 назв представників *Polygonum* s. l., за виключенням таксонів, описаних Г. Запаловичем, яким буде присвячена окрема публікація. Звертаємо увагу на те, що крім дійсно оприлюднених (validly published) таксонів, описаних з України, існують і такі, що були опубліковані з порушенням правил *Міжнародного кодексу номенклатури водоростей, грибів і рослин* (McNeill et al., 2012). Так, до недійсних назв (nom. inval.) належать *P. bordzilowskii* Klokov f. *rosaceum* Klokov (Klokov, 1952: 208). та *P. patulum* M. Bieb. f. *rupestre* Klokov (Klokov, 1952: 206). В обох випадках описи або діагнози форм наведені лише українською мовою, що не відповідає Ст. 39.1 ICN, згідно до якої таке оприлюднення було можливим лише до 1 січня 1935 р. (McNeill et al., 2012).

Матеріали та методи

Дослідження таксонів *Polygonum* s. l., описаних з України, проводилось на базі Національного гербарію України – Гербарію Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (KW) із залученням матеріалів інших колекцій (CWU, CWB, K, KWU, LE, LW та ін.). Пошук автентичних матеріалів вівся як безпосередньо у фондах гербаріїв, так із використанням даних відкритих онлайн ресурсів *Guide to main collections of the LE herbarium* (<http://www.mobot.org/MOBOT/Research/LEguide/>), *Virtual Herbaria* (<http://herbarium.univie.ac.at/>), *JSTOR Global Plants* (<https://plants.jstor.org>) тощо. У тексті роботи акроніми колекцій наведені за *Index Herbariorum* (Thiers, 2018) та "*Гербарії України...*" (Shiyan, 2011); назви таксонів та скорочення літературних джерел у номенклатурних цитатах подані у відповідності до номенклатурної бази даних *The International Plant Names Index* (<http://www.ipni.org>) з необхідними уточненнями в разі потреби.

У тексті статті для кожної з валідно опублікованих назв *Polygonum* s. l., які розміщені за

абеткою, подано номенклатурну цитату, наведені основні синоніми, процитовано відомості про номенклатурний тип за протологом. Виявлені в ході дослідження неточності в номенклатурних характеристиках таксонів (у цитуванні автора (-ів), датах виходу публікації, номеру тому видання та ін.) були виправлені, про що зазначено у примітках. Для кожного таксона наведено всі досліджені нами оригінальні зразки в послідовності типіфікаційних категорій (holo-, iso-, lecto-, isolecto-, neo-, isoneo-, para-, isopara-, syn-, isosyntypus, sp. authent.). Уперше нами наведено повну інформацію про 80 зразків різних типіфікаційних категорій, зокрема про дев'ять лектотипів та два неотипи, що обрані вперше у цій статті (hoc loco; designated here). Для кожного зразка подано повний текст основної етикетки та приміток, унікальний ідентифікатор (інвентарний номер або штрих-код) гербарію, в якому він зберігається, та акронім відповідної колекції. У разі, коли інформація про зразок отримана з онлайн-ресурсу, крім номера (баркоду, штрих-коду) зразка додається URL-адреса електронної сторінки. Для кожного таксона подано примітку з поясненнями до зразка (або зразків), обговоренням їхньої типіфікації, питань систематики та фітогеографії, відомостями про *locus classicus* тощо. До роботи додаються скановані цифрові зображення лектотипів та неотипів.*

Результати та обговорення

1. *Polygonum acetosellum* Klokov ex Kom. 1936, Fl. URSS, 5: 622 [Klokov, 1927, Тр. с.-г. ботан. 1, 3: 171, nom. inval., nom. provis.].

За протологом: "Prov. Charkov. (alt.) 1) Ст. Купянск-Узловая. Железнодорожная насыпь. 5/ XI 1916 (fl. fr.)!! [М. Клоков], prov. Voronezh., 2) сл. Уразово у полотна ж. д. 5/VII 1916 (fl. fr.) М. Котов!".

Тип: non designatus.

Примітка. Назва *P. acetosellum* уперше була опублікована М.В. Клоковим у 1927 р. в "Трудах сільсько-господарської ботаніки" (м. Харків), де наведено опис та діагноз латинною, вказано два синтипи і підкреслено, що "від усіх інших *Avicularia* [він] яскраво різниться" (Klokov, 1927). Незважаючи на це, згідно до Ст. 36.1.b. ICN (McNeill et al., 2012) назва не була ефективно оприлюднена (nom. inval.), оскільки автор подав лише попередні відомості про таксон, наголошуючи, що він є "spes. nov. provisora": "Ми провізорно описуємо цю загадкову

форму [вид], щоб звернути на неї увагу" (Klokov, 1927). У подальшому *P. acetosellum* валідизовано В.Л. Комаровим у виданні "Флора СССР" (1936: 622), але цей факт здебільшого не відображається при цитуванні таксона у сучасних систематичних та флористичних роботах. Тому, керуючись Ст. 46.2. ICN (McNeill & al., 2012), нами внесені відповідні зміни в цитуванні (див. вище).

За відсутності жодного з синтипів таксономічний статус *P. acetosellum* залишається дискусійним. Так, В.Л. Комаров, який, імовірно, не був знайомий з оригінальним гербарним матеріалом цього "загадкового" таксона, хоча й визнає його видову самостійність, але вважає, що він "мало отличим от *P. aviculare*" (Комаров, 1936). З цією думкою категорично не погоджується автор виду, який у "Флорі УРСР" (1952) наголошує, що *P. acetosellum* "дуже виразно" відрізняється від *P. aviculare* L. і являє собою адвентивну рослину нез'ясованого походження, що приурочена до залізничних насипів. До останнього часу систематики розглядали *P. acetosellum* у межах *P. calcatum* Lindm. (Tzvelev, 1996; Mosyakin, Fedoronchuk, 1999). Визначаючи широке трактування *P. aviculare*, як, наприклад, у розумінні М. Costea, F.J. Tardif та Н.Р. Hinds (2005), ми розглядаємо *P. acetosellum* як синонім *Polygonum aviculare* subsp. *depressum* (Meisn.) Arcang.

2. *Polygonum aviculare* L. f. *euryphyllum* Sokolovskij, 1926, Укр. ботан. журн. 3: 43. — *P. aviculare* L. var. *euryphyllum* Sokolovskij, 1927, Зап. Київ. вет.-зоотехн. ін-ту. 1926, 4: 178.

За протологом: "На плавнях, на піщовому ґрунті, рідко (Тарасівська плавня)".

Тип: non designatus.

Примітка. Місцем зберігання типу цієї форми О.І. Соколовський вказав Гербарій КВ. Серед фондових матеріалів колекції оригінальні зразки цього таксона не виявлені. Ймовірно, вони разом з деякими іншими матеріалами Гербарію флори України були втрачені в роки Другої світової війни (Shiyan, 2017). Втраченим на тепер є і *locus classicus* *P. aviculare* f. *euryphyllum*, оскільки Тарасівська плавня разом з іншими плавнями, що входили до історичної місцевості Великий Луг, були затоплені у 1955–1957 рр. водами Каховського водосховища. Ймовірно, що морфологічні ознаки цієї форми були настільки суттєвими, що О.І. Соколовський при повторному описі таксона робить спробу підвищити категорію до різновиду: "var.?" (Sokolovsky, 1927: 178). Причому автор звертає увагу на те, що "*euryphyllum*" зрідка зростав поруч з типовою формою "*aviculare*", не утворюючи перехідних форм.

3. *Polygonum aviculare* L. f. *salsuginosum* Sokolovskij, 1926, Укр. ботан. журн. 3: 44. — *Polygonum aviculare* L. f. *salsuginosum* Sokolovskij, 1927, Зап. Київ. вет.-зоотехн. ін-ту. 1926, 4: 178.

За протологом: "Солонець у плавнях під ст. Канкринівка".

* Два рисунки подано в тексті, інші (E1–E11) див. у електронній версії статті на <https://ukrbotj.co.ua/archive/75/2/109>

Тип: non designatus.

Примітка. Місцем зберігання типового зразка, як і в попередньому випадку, О.І. Соколовський вказав Гербарій КВ. Серед фондів колекції автентичні матеріали цієї форми не виявлені, ймовірно, що їх спіткала доля оригінальних зразків попереднього таксона. *Locus classicus* *P. aviculare* L. f. *salsuginosum* знаходиться поблизу залізничної станції Канкринівка, яка розташована на ділянці залізниці, що йде паралельно північно-східного берега Каховського водосховища у межах смт Малокатеринівки Запорізького р-ну Запорізької обл. У повторному описі (Sokolovsky, 1927: 178) автор відмічає, що цей таксон є солонцевою формою *P. aviculare*.

4. *Polygonum aviculare* L. var. *ovalifolium* Gruner, 1869, Bull. Soc. Imp. Naturalistes Moscou, 42, 1: 112.

За протоологом: "In viis pro[p]e Wesselaja; d. 23 Sept. m. fl. et fr. immat."

Тип: non designatus.

Примітка. Автентичні матеріали таксона знайти не вдалось; ймовірно, вони зберігаються в колекції LE. Його *locus classicus* на тепер – це околиці смт Весела Запорізької обл. Саме з *P. aviculare* L. var. *ovalifolium* Gruner порівнює О.І. Соколовський *P. aviculare* f. [var.] *euryphyllum* в діагнозі, але теж зазначає, що зразки М.Л. Грюнера він особисто не бачив: "Specimina Grunerii non vidi" (Sokolovsky, 1926).

5. *Polygonum andrzejowskianum* Klokov, 1952, Фл. УРСР, 4: 653 (descr. lat.), 221 (descr. ucr.). – *Persicaria lapathifolia* (L.) Delabre subsp. *andrzejowskiana* (Klokov) Soják, 1974, Preslia, 46, 2: 153.

За протоологом: "RSS Ucr., ditio Dnjepropetrovskiensis, prope opp. Czapli, in pratis borystenicis, 11.VIII 1911. Legit G. Spangenberg; in Herbario Institutii Botanicae Ac. Sci. RSS Ucr. Kioviae conservatur. – ... Дніпропетровська обл.: Дніпропетровський р-н, Чаплі (Спангенберг!)..."

Holotypus: "*Polygonum laxum* Reichenb. с. Чапли, Екат[еринославская] губ. Новомоск[ий] уезд, по берегу Днепра. 19 (11).VIII 1911. Г. Спангенберг", "Typus species! *Polygonum andrzejowskianum* Klok. I 1948. М. Кл[оков]", KW000033497 (рис. E1).

Paratypi: **1)** "G. Schirjaeff. Pl. Carcovienses exs. № 1997. *Polygonum lapath[ifolium]* L. *tomentosum*. Charcow, Chutora, [залесьє]. 26.VI 1907. G. Schirjaeff", "*Polygonum andrzejowskianum* Klok. 07.II 1948. М. Klokov", KW000123548; **2)** "928. *Polygonum lapathifolium* L. Окр. Купянська, 3–4 в, ВЮВ, болотистий луг. 18.VIII 1914. М. Кл[оков]", "*Polygonum tomentosum* Schrank. 03.VI 1927. М. Klokov", "*Polygonum andrzejowskianum* Klok. 07.II 1948. М. Klokov", KW000123546; **3)** "*Polygonum scabrum* M[o]e]nch. Одеська обл., Цюрюпинський р-н, Козачо-

Лагена арена, міжкучугурні зниження. 03.VII 1932. Н. Косець", "*Polygonum andrzejowskianum* Klok. I 1948. М. Klokov", KW000123546.

6. *Polygonum cretaceum* Kom. 1936, Фл. СССР, 5: 721, 631. – *P. novoascanicum* Klokov subsp. *cretaceum* (Kom.) Tzvelev, 1979, Нов. сист. высш. раст. 15: 140.

За протоологом: "Legit 9 IX 1895 clar. Stepanov in valle fl. Derkul; in Herb. Inst. Bot. Ac. RSc. USS conservatur. – Степанов, 9 IX 1895 г. Меловой склон в Городище".

Holotypus: "Степанов, 9 IX 1895 г. Меловой склон в Городище, на правом берегу р. Деркул", LE s.n. (Tzvelev, 1979: 148; Klokov, 1952: 201).

Примітка. Вид описаний за зразками з околиць с. Городище Біловодського р-ну Луганської обл. М.В. Клоков вважав цей таксон гібридом між *P. gracilius* Klokov та *P. aviculare*, який приурочений до крейдяних відслонень Сходу України та басейну Дону в межах Ростовської обл. РФ (Klokov, 1952).

7. *Polygonum daphnophyllum* Andr. 1862, Унив. изв. (Киев), 1862(7): 137.

За протоологом: "Ad rivum Sob, Kuna, ad Borysth. Mezyhory".

Lectotypus (S. Antonenko & N. Shiyan, hic designatus; id. 09.08.2017 in herb.): "*Polygonum daphnophyllum* mihi. *P. minus* Fl. altaic[a]. Kief. [18]34-[3]5. Herb. Andr.", KW000126903 (рис. E2); **isolectotypi:** KW000126904, KW000126905.

Syntypi (?): **1)** "*Polygonum daphnophyllum* Andr. *P. minus* Fl. altaic[a]. Kiovia. [18]36", "Herbarium Besseri", KW000126906; **2)** "Ins[ulae]: Borystheni Kiovia. Herb. Besseri", KW000126908, KW000126909.

Примітка. Синтипи *P. daphnophyllum*, зібрані А. Анже-йовським з дніпровських островів поблизу Києва, зберігаються в колекціях В. Бессера та М.С. Турчанинова (KW). Як свідчать етикетки до наведених зразків, автор таксона вважав його близьким до *P. minus* Ait., наведеного у роботі К.Ф. фон Ледебур "Flora Altaica" (1830: 83), з приміткою "An species diversa?". Вперше назва "*Polygonum daphnophyllum* Andr. (fide Besser! in herb. Meisn.)" [nom. inval.] була згадана в літературі в опрацюванні родини *Polygonaceae* у "Prodromus..." (Meisner, 1856: 111) як синонім *Polygonum minus* Huds. var. *subcontinuum* Meisn. На тепер цей таксон розглядається як синонім *Persicaria minor* (Huds.) Opiz (Mosyakin, Fedoronchuk, 1999).

8. *Polygonum hypanicum* Klokov, 1952, Фл. УРСР, 4: 652, 219. – *Persicaria hypanica* (Klokov) Tzvelev, 1988, Нов. сист. высш. раст. 25: 186. – *P. lapathifolia* subsp. *hypanica* (Klokov) Soják, 1974, Preslia, 46, 2: 153.

За протологом: "RSS Ukr., prope urb. Nikolajev, loco Falejvka dicto, solo humido, 21.VIII 1928. Legit P. Opperman, in Herbario Instituti Botanicae Ac. Sci. RSS Ucr. Kioviae conservatur".

Lectotypus (S. Antonenko & N. Shiyan, hic designatus; id. 18.07.2017 in herb.): "*Polygonum nodosum* Pers. (subsp.) *incanum* M.V. (provisora!) n.s. Окр[єстности] г. Николаєва (Україна). "Фалєєвка" по окраїне (старого) болотца за вокзалом, на влажної почве, обычно. 21/8 [19]28. П. Опперман", "*Polygonum hypanicum* Klok. 07.II 1948. М. Klokov", "*Polygonum hypanicum* Klok. f. glabris 03.II 1948. М. Klokov", KW000126843 (рис. Е3).

Specimina authentica: 1) "*Polygonum (lapathifolium) tomentosum* Sch. *incanum* M.V. ?? На берегу Лимана в Байдов[...] Стар. у. 08.VII 1905. Ив. Шириєв. Стерильная форма!", "*Polygonum hypanicum* Klok. 07.II 1948. М. Klokov", KW000126852; 2) "*Polygonum nodosum* Pers. Окр. г. Николаєва. Дно влажноватой балки с боку Терновки. 16.V 1906. О. Яната, Н. Шостенко", "*Polygonum hypanicum* Klok. 03.II 1948. М. Klokov", KW000126844; 3) "*Polygonum tomentosum* Schrank. Мелитопільщина, Агаїманський під, по балці. 12.IX 1922. А. Олексіїв, П. Давидич", "*Polygonum hypanicum* Klok. 02.II 1948. М. Klokov", KW000126853; 4) "*Polygonum tomentosum* Schrank. Мелитоп[ольская] окр., Аскания-Нова, Чапельський под, близ оросительной канавы. 12.VI [19]26. Ф. Левина", "*Polygonum hypanicum* Klok. 07.II 1948. М. Klokov", KW000126854; 5) "*Polygonum tomentosum* Schrank. Зібрано в вершині балки Кубинського Миколаївської округи, на NW від Володимирівської лісової дачі. № 3-100. 17.VI 1926. С. Постригань", "№ 3-100. *P. tomentosum* Schrank. *P. lapathifolium* L. ?", "Teste! VIII 1928. М. Klokov", "*Polygonum hypanicum* Klok. 03.II 1948. М. Klokov", KW000126845; 6) "*Polygonum lapathifolium* L. *incanum* г. Николаєв, [1920-ті роки] Крыжевский", "*Polygonum hypanicum* Klok. II 1948. М. Klokov", KW000126849; 7) "*Polygonum scabrum* Moench. Сталинск[ая] обл., Словянск[ий] р., гора Артема (балка Святогорск[ая]), правый берег р. Сев. Донца, в канаве. 22.VI 1938. З. Сова", "*Polygonum hypanicum* Klok. II 1948. М. Klokov", KW000126850; 8) "Бессарабия. [1920-1930-ті роки] Собр. Л.Л. Иванов", "*Polygonum hypanicum* Klok. 03.II 1948. М. Klokov", KW000126848; 9) [без етикетки], "*Polygonum hypanicum* Klok. 07.II 1948. М. Klokov", KW000126847.

Примітка. Згідно до сучасних поглядів на систематику *Polygonaceae*, *P. hypanicum* віднесено до роду *Persicaria* Укр. бот. журн., 2018, 75(2)

Mill., де його розглядають як самостійний вид або підвид у межах *P. lapathifolia* aggr. (Soják, 1974; Tzvelev, 1996; Mosyakin, Fedoronchuk, 1999). Автор таксона, спираючись на розроблену ним же теорію рас, вважає його понтійським ендеміком, який на заході вікарує з панонським *Polygonum brittingeri* Opiz (= *Persicaria brittingeri* (Opiz) Opiz), а на сході – іншим широколистим з темними плямами на листках таксонам *Polygonum lapathifolium* aggr. (= *Persicaria lapathifolia* aggr.) (Klokov, 1952). За іншою гіпотезою, *Polygonum hypanicum* виник шляхом інтрогресивної гібридизації між східними популяціями *P. brittingeri* та *P. lapathifolium* і поширений не лише на півдні України, а й у нижній течії Дону та Волги (Tzvelev, 1988). Для *P. hypanicum* відмічено гібриди з іншими видами, що нині розглядаються в межах *P. lapathifolium* aggr.: *P. hypanicum* × *P. paniculatum* та *P. hypanicum* × *P. saporoviense* Klokov (Klokov, 1952). Обидва гібриди підтверджені гербарними зразками з колекції KW. Так, зразок *P. hypanicum* × *P. paniculatum* походить з теперішньої території Черкащини ("Київ[ська] обл., Корсун[ський] р., с. Комарівка, росте на "березі" місцями, багато. № 782. 27.VII 1937, зразок Заболотної", KW000126851), а зразок *P. hypanicum* × *P. saporoviense* – з Києва ("Окрєстности г. Києва. Влажные (илистые) впадины на Трухановом острове. 01.XI.1903. [...], А. Яната", KW000126846).

Серед віднайдених автентичних матеріалів *P. hypanicum* нами виявлено лише один екземпляр, що повністю відповідає даним типу, вказаному в протолозі. Та оскільки детермінанта М.В. Клокова містить лише назву виду ("*Polygonum hypanicum* Klok. 07.II 1948 М. Klokov") без будь-якого свідчення про наміри автора виділити його як голотип, то, керуючись рекомендацією 9А відповідної статті ICN (McNeill et al., 2012), ми обираємо зразок KW000126843 за лектотип.

9. *Polygonum janatae* Klokov, 1928, Матер. охорон. природи Укр. 1: 73. – *P. pseudoarenarium* Klokov subsp. *janatae* (Klokov) E. Wulff, 1947, Фл. Крыма, 2, 1: 80. – *P. arenarium* Waldst. & Kit. subsp. *janatae* (Klokov) Sóo, 1969, Acta Bot. Acad. Sci. Hung. 15, 3–4: 342.

За протологом: "Ucrainia meridionalis: region Sivash (ins. Birjutshij), penins. Jahorlytzkij, Dzharylhatsh – Levina!, ins. Dolgij – Lavrenko!, Berdjansk ("kosa") – Kukush!".

Lectotypus (M. Klokov ex S. Antonenko & N. Shiyan, hic designatus; M. Klokov 12.07.1979 in herb.): "Херсонский окр. (раньше Днепровск. уезд, Таврич. г.). Окр. с. Покровки. Остров Долгий. Повышенный ракушняк. 09.IX 1926. Е. Лавренко", "*Polygonum janatae* f. *erectum* Kl[okov], 1927, М. Klokov", "*Polygonum janatae* Klok. 1928, in Матер. до охорони природи на Україні, 1, Харків. Lectotypus

speciei! 12.VII 1979. M. Klokov", KW000033500 (рис. E4); **isolectotypus**: KW000033501.

Paratypi: 1) "*Polygonum janatae* Klokov f. *erectum* Klokov. Северный берег Черного моря, Херсонский округ, Коса Джарылгач, северный берег широкой восточной части косы, ракушняковый хребтик. 06.VI 1926. Н. Шостенко, Ф. Левина", "*Polygonum janatae* Klokov. f. *procumbens* Klokov, 1927, M. Klokov", KW000033499; дублет попереднього з приміткою "*Polygonum janatae* Klokov, 1932, P. Orperman", KW000033498; 2) "*Polygonum janatae* Klokov. Мелитопольский округ. Сев. берег Азовского моря, Утлюкский залив, о-в Бирючий, юго-западн. оконечность, на ракушняках близ бухты. 28.VIII 1926. Ф. Левина", KW000126863; 3) "*Polygonum arenarium* W.K. ? Мелитопольск[ая] окр[уга]. Сев[ерный] берег Азовского моря, Утлюкский залив о-в Бирючий, юго-западная оконечность, ракушняковый хребтик. 29.VIII 1926. Ф. Левина", "*Polygonum janatae* f. *erectum* Klokov, 192[7], M. Klokov", KW000033504; 4) "*Polygonum janatae* Klokov. Мелитопольский округ. Сев. берег Азовского моря, о-в Бирючий, юго-западная окраина, в бухте. 30.VIII 1926. Ф. Левина", "*Polygonum janatae* f. *procumbens* Klokov, 1927, M. Klokov", KW000033502, KW000033503; 5) "Экспедиция по обследованию Мелитопольщины. Мелитопольский округ. *Polygonum janatae* Klokov. О-в Бирючин в Азовском море, южная окраина, северный берег, [бл...] 1, № 19. 11.VII 1927. Ф. Левина", "*Polygonum janatae* fructus deideratus! XII 1927. M. Klokov", KW000126856.

Примітка. Лектотип *P. janatae* обрано автором таксона в 1979 р. у гербарії, про що свідчить нотатка на зразку KW000033500, але відомості про це ніде не були дотепер опубліковані. М.В. Клоков та інші дослідники, вважають *P. janatae* ендемом Причорномор'я (включаючи Північний Крим), який росте на пісках та черепашниках (Котагов, 1936; Wulff, 1947; Klokov 1952; Barbarych, 1987). З моменту опису виду його таксономічний статус неодноразово підлягав перегляду. Так Є. Вульф вважав його підвидом *P. pseudoarenarium*, а R. Sós підвидом *P. arenarium* (Wulff, 1947; Sós, 1969). З іншого боку, його ототожнювали з *P. arenarium* subsp. *arenarium*, ареал якого, як вважається, включає східну частину Центральної та Південно-Східну Європу (Akeroyd, 1993). М.М. Цвельов розглядав *P. janatae* в межах древньосередземноморського *P. pulchellum* Loisel. (Tzelev, 1996). Його думку підтримали українські спеціалісти (Mosyakiv, Fedoronchuk, 1999). Оскільки *P. pulchellum* європейськими ботаніками розглядається як *P. arenarium* subsp. *pulchellum* (Loisel.) Tell., чий ареал охоплює Середземномор'я (Akeroyd, 1993), то, зважаючи на морфологічні та хорологічні особливості *P. janatae*, ми

схильні визнавати його на даному етапі досліджень як *P. arenarium* subsp. *janatae*.

10. *Polygonum kotovii* Klokov, 1927, Тр. с.-г. ботан. 1, 3: 167, рис. 1. — *P. arenarium* Waldst. & Kit. subsp. *kotovii* (Klokov) Sós, 1969, Acta Bot. Acad. Sci. Hung. 15, 3-4: 342, "*kotovii*". — *Polygonum patulum* subsp. *kotovii* (Klokov) K. Sutorý 1994 [1993 publ. 1994] Čas. Morav. Muz., Vědy Přír. 78, 1–2: 97.

За протологом: "Voronezh prov. 1) Уразово!! Charkov prov. 2) Студенок (Изюм. окол.), 3) Кисловка Куп'янск. Окр...!. Poltava prov. 4) Кременчук. Jekaterinoslav prov. alt. 5) Юзовка (Сталіно) !!, 6) Мушкетово ст.!, 7) Рутченково !!, 8) Ігнатівка Маріупол. окр...!. Tanaitica prov. 9) Novotsherkask. Caucasus, Kubanj. 10) Ясенская коса возле Ахтар. № 1, 3, 5 — 8 hb. M. Klokov. № 2, 9. hb. Tschernjaev. № 4 hb. E. Lavrenko. № 10 hb. Shirjaev".

Lectotypus (S. Antonenko & N. Shiyan, hic designatus; id. 20.07.2017 in herb.): "*Polygonum kotovii* Klokov. Воронежская губ., Валуйский у., сл. Уразово (окр.), балка по правому берегу р. Оскола, поросшая лесом (сруб с кустами). Середина Августа [15.VIII] 1916. М. Клоков", KW000033508 (рис. E5); **isolectotypi**: KW000033507, KW000033509, KW000126870.

Paratypi: 1) "*Polygonum beillardii*[i], Студенок [n.d., В. Черняев]", "*Polygonum kotovii* Klokov, M. Klokov", "*Polygonum patulum* M.Bieb. 08.02.2001. О.В. Юрцев", KW000126868; 2) "*Polygonum kotovii* Klokov. Околиці м. Кременчука. [n.d.] Е. Лавренко", KW000126866; 3) "Юзово, Донбас. Околиці, соснові схили, в кушах. 29–31.VIII 1924. М. Клоков", "*Polygonum kotovii* Klokov. Молодой экз[емпляр], М. Клоков", "*Polygonum kotovii* m. sp. n. М. Klokov", KW000126867; 4) "*Polygonum kotovii* Klokov. Околиці м. Сталіно (Юзівка), серед кущів, степові чагарники. 31.VII 1924. М. Клоков", "Syntypus, 09.03.2017, N. Shiyan, Yu. Gamulya", CWU0054203; 5) "*Polygonum kotovii* Klokov. Маріупольська окр. р. Кальміус, Ігнатівка, Ліс. 26.VII 1925. М. Клоков", KW000126864; 6) "*Polygonum kotovii* Klok. Надзів'я, Маріупольська окр. с. Ігнатівка, байрачний ліс. 26.VII 1925. J. Kleopow, det. M. Klokov", KW000126869.

Specimina authentica: "Caucasus, Piatigorsk, 190[?], Shmakina", "[на гербарному листі:] *Polygonum (arenarium ?) patulum* MB.", "*Polygonum kotovii* m. M. Klokov", KW000126873.

Примітка. Серед зазначених у протолозі синтипів, за лектотип *P. kotovii* нами обрано KW000033508, який є

одним з чотирьох відомих дублетів збору М.В. Клокова з околиць с. Уразово (тепер Белгородської обл., Росія). Причому М.М. Цвельов свого часу намітив саме цей синтип для обрання в якості лектотипа *P. kotovii* (Tzvelev, 1996). Хоча в описі М.В. Клоков наголошує, що вид названо на честь М.І. Котова, котрий першим звернув увагу на ці рослини, та серед синтипів не згадано жодного екземпляра цього колектора. У процесі дослідження нами віднайдено два зразки (дублети) *P. kotovii* без дат (ймовірно, 1920-ті роки), зібрані М.І. Котівим з околиць с. Уразова (KW000126871, KW000126872). Первинно вони визначені М.В. Клоковим як *P. patulum* M. Bieb., а згодом детерміновані як *P. kotovii* П. Опперманом (1930-ті) та О. Осетровою (1979). Ці матеріали не є автентиками, а лише зразками з locus classicus.

Втраченим є паратип, зазначений у протолозі під номером дев'ять ("Tanaitica prov. 9) Novotsherkask") з гербарію В. Черняєва ("hb. Tschernjaev"). Як встановлено за каталогом цієї колекції, згаданий зразок зберігався під назвою "*P. bellardi* Allion." у папці № 231 (KW), котра була загублена при переміщеннях колекції в роки Другої світової війни. Серед віднайдених паратипів є два зразки, які різняться автором збору: KW000126864 – Leg. М.В. Клоков; KW000126869 – Leg. Ю. Клепов. Ймовірно, обидва колектори одночасно зібрали цей матеріал із згаданого локалітету, та через те, що в радянські часи прізвище Ю. Клепова було фактично під забороною, бо він в роки німецької окупації Києва тимчасово обіймав посаду директора Інституту ботаніки (Shiyan, 2017), його не згадано в протолозі. Тому ми вважаємо зразки KW000126864 та KW000126869 дублетами.

Вважається, що *P. kotovii* є понтичним степовим ендемом, поширеним на узліссях байрачних лісів та у степових чагарниках на півдні та південному-сході материкової України, на півночі Криму, у Волго-Донському басейні та у Передкавказзі. На тепер даний таксон переважно розглядають як синонім *Polygonum patulum* M. Bieb. (= *P. patulum* subsp. *patulum*) (Akeroyd, 1993; Tzvelev, 1996; Mosyakin, Fedoronchuk, 1999).

11. *Polygonum neglectum* Besser, 1820, Enum. Pl. Völhyn.: 45. – *P. aviculare* L. var. *neglectum* (Besser) Rchb. 1832, Flora Germanica Excursoria 2: 573. – *P. aviculare* L. subsp. *neglectum* (Besser) Arcangeli, 1882, Comp. Fl. Ital., 583. – *P. aviculare* var. *neglectum* (Besser) S.L. Welsh, 2008, Utah Fl. (ed. 4): 593, nom. superfl.

За протологом: Описаний з Волині, без точного зазначення місцезростання: "*Polygonum neglectum* mihi".

Lectotypus (S. Antonenko & N. Shiyan, hic designatus; id. 18.07.2017 in herb.): "*Polygonum neglectum* mihi", "Holotypus", KW000091556 (рис. Е6).

Syntypi: 1) "*Polygonum neglectum*", KW000126907; 2) "*Polygonum neglectum* mihi. In arvis cultis Volh[ynia]. Herb. W. Besser", K000830444 (<https://plants.jstor.org/stable/10.5555/al.ap.specimen.k000830444>).

Примітка. Цей відомий європейський таксон, описаний В. Бессером з Волині, був одним з перших видів, виділених у межах *P. aviculare* s. l. У протолозі автор не навів жодних даних щодо типу, а лише зазначив: "Promiscue cum *P. aviculari* in cultis crescens. Caule ad pedem usque elevato, foliis angustis, floribus purpurascens, et seminum forma distinctum a *P. aviculari*. *P. avicularis* var. МВ. Fl. Taur-Sauc. T. I. p. 303." (Besser, 1820: 45). До останнього часу зразок *P. neglectum* KW000091556 з колекції В. Бессера (KW) був єдиним відомим екземпляром з етикеткою, на якій автор власноруч вказав: "*Polygonum neglectum* mihi". Результати нашого вивчення первинних матеріалів досліджуваного виду в колекціях KW, а також пошук автентиків в інших гербаріях, засвідчили існування синтипів. Тому керуючись Ст. 9.9 ICN (McNeill & al., 2012), використання терміну "holotypus" in herb. по відношенню до зразка KW000091556 є помилковим і має бути замінено на "lectotypus".

12. *Polygonum novoascanicum* Klokov, 1927, Тр. с.-г. ботан. 1, 3: 168, рис. 2.

За протологом: "Poltavska prov. 1) Костантиноград. Donetsk. prov. – Jekaterinoslav. orient. 2) г. Луганск – с. Успенское 3) Окр. Церковного Луг. окр. 4) Луганск., окресности, 5) Мариуполь. Окр. Кам'яні Могили !!, 6) за Стародубівкою Мар. окр.!!, 7) Сартана – Красівка Мар. окр.!!, 8) Стара Каракуба Мар. окр.!!. Tauria prov. 9) Мелітопіль. окр. Мордвинівка. Солонці!! 10) Ascania-Nova. №№ 1, 10 – locis steppaceis coll., 2–4, 10 hb. E. Lavrenko, 5–9 hb. M. Klokov".

Neotypus (S. Antonenko & N. Shiyan, hic designatus; id. 18.07.2017 in herb.): "Херсонський окр. (раньше Днепровский уезд Таврич. губ.) Ягорлыцкий полуостров, его зап. часть. Окр. пос. Свободный Порт, полынно-злаковая солонцовая степь. 05.IX 1926. E. Лавренко", "*Polygonum novoascanicum* m. V 1927, M. Klokov", KW000126884 (рис. 1); **isoneotypus:** KW000126883.

Specimina authentica: "*Polygonum novoascanicum* Клок. Мелитоп. окр. д. Чуржок [Чокрак], урочище Чокрак, полынная степь. 03.VIII 1926, Ф. Левина", "*Polygonum novoascanicum* in litt. 192[...], M. Klokov", KW000126882.

Примітка. Перша спроба типіфікації (неотипіфікації) таксона була зроблена В.Л. Комаровим, який розглядав цей вид як субпонтичний ендемік. За тип *P. novoascanicum* він визнав харківський зразок М.В. Клокова за 27.VIII 1931 з Асканії-Нова – тобто екземпляр, зібраний з locus classicus вже після дати

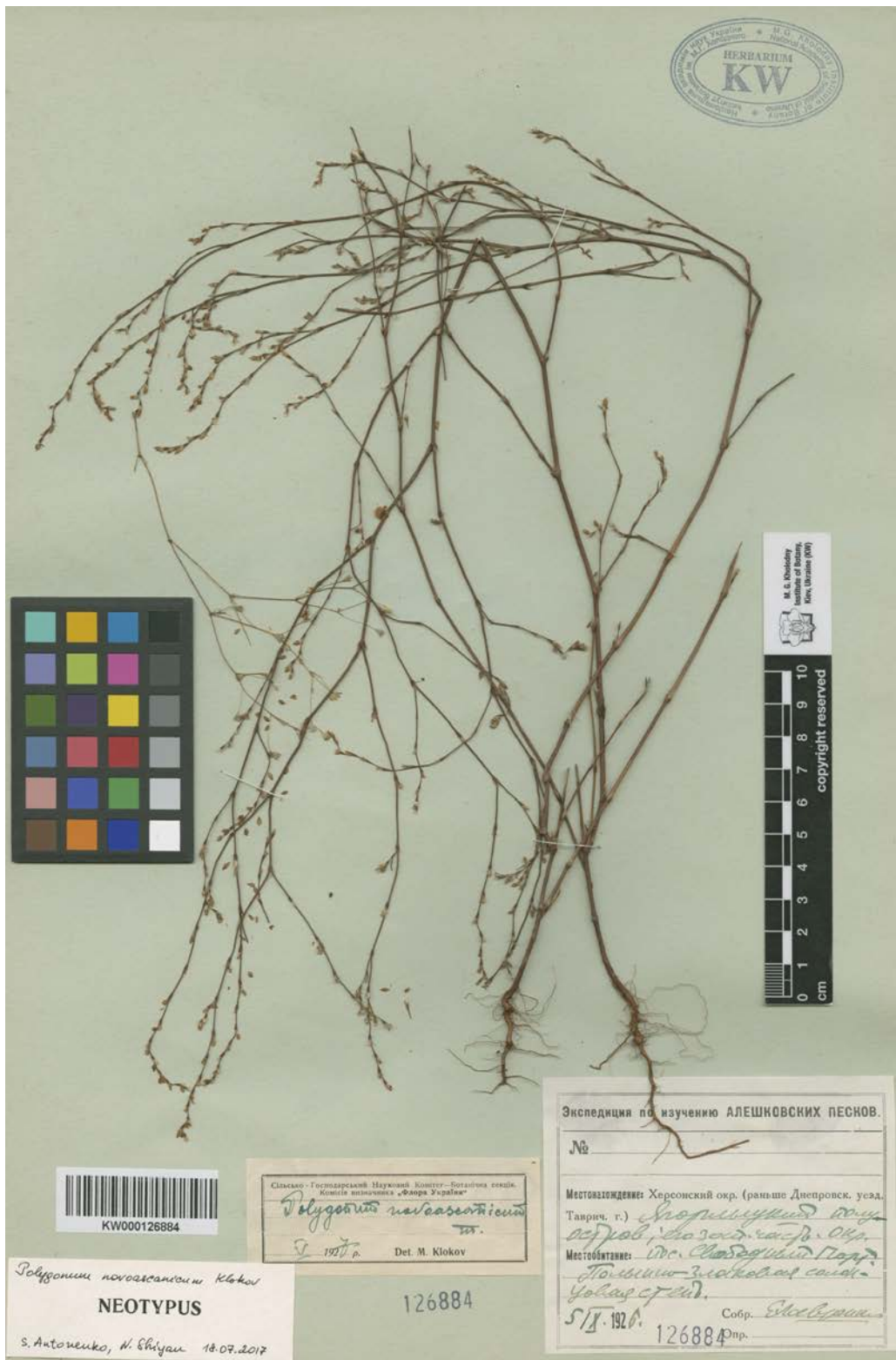

Рис. 1. Неотип *Polygonum novoascanicum* Klokov (KW000126884)
 Fig. 1. Neotype of *Polygonum novoascanicum* Klokov (KW000126884)

дійсного оприлюднення таксона (1927): "Тип в Харькове (за тип надо признать сборы Клокова из Аскания-Нова, 27.VIII 1931" (Komarov, 1936: 632). М.М. Цвельов, який широко трактував цей вид, його типом вважав зразки Є. Лавренка з території заповідника "Асканія-Нова", але в жодній роботі не вказує ні дату їхнього збору, ні місце зберігання матеріалу (Tzvelev, 1979, 1996). Пошук гербарних матеріалів *P. novoascanicum*, наведених у протолозі, а також згаданих у роботах В.Л. Комарова та М.М. Цвельова як типові, не дав результатів. Поза тим, вдалося виявити оригінальні матеріали, опрацьовані автором виду, але не цитовані у протолозі. Вони зібрані до дати оприлюднення таксона і мають детермінанти М.В. Клокова 1920-х років. Тому, керуючись Ст. 9.7 та 9.11, ICN (McNeill & al., 2012), саме з цього матеріалу нами обрано неотип (KW000126884), причому зразок супроводжує етикетка з приміткою автора: "*Polygonum novoascanicum* m. V 1927, M. Klovov". У разі виявлення цитованих у протолозі оригінальних зразків, з них має бути обраний лектотип, а наша неотипіфікація стане тоді недійсною.

У вітчизняній літературі *P. novoascanicum* розглядається як самостійний вид, що росте переважно в степах та на кам'янистих схилах у південній та південно-східній частині України (Barbarych, 1987; Mosyakin, Fedoronchuk, 1999). У той же час таке трактування виду неодноразово піддавалось сумніву, тому *P. novoascanicum* часом розглядають у межах *P. bellardii* (= *P. patulum* auct., non M. Bieb.), або як *P. patulum* M. Bieb. (= *P. patulum* subsp. *patulum*), що продемонстрував і сам автор таксона у "Флорі УРСР" (Klovov, 1952; Akeroyd, 1993).

13. *Polygonum paniculatum* Andr. 1862, Унив. изв. (Киев), 1862(7): 136, nom. illeg., non Blume 1826. – *Persicaria lapathifolia* (L.) Delarbre subsp. *klovovii* Soják 1974, Preslia, 46, 2: 154.

За протологом: Описаний з Поділля, без точного зазначення місцезростання.

Lectotypus (S. Antonenko & N. Shiyan, hic designatus; id. 18.08.2017 in herb.): "*P. paniculatum* α a. Herb. Andr.", KW001002854 (рис. E7); **isolectotypi:** KW001002855, KW001002856.

Syntypi: 1) "*Polygonum laxum* Reichb. *P. paniculatum* Andr. α a. pedum, glabris", KW001002857; **2)** "*Polygonum paniculatum* Andr. α [...] *P. incanum* W. Kiovia [18]36 [зі збору Herb. Andr.]", KW001002858; **3)** "*Polygonum incanum* W. *P. paniculatum* α b. Herb. Andr.", KW001002859; **isosyntypi:** KW001002860; KW001002861.

Примітка. Автентичні матеріали *P. paniculatum*, включаючи різновиди α, β, γ, про які йдеться нижче, зберігаються в колекції В. Бессера (KW). Тут і в гербарії М. Турчанинова містяться власні збори В. Бессера, визначені як "*Polygonum paniculatum* Andr." (наприклад, різновид α: "Insul[ae]: Borysthenei Kiovia. Herb. W. Besseri", KW000126910, KW000126911). З моменту оприлюднення цієї назви існувало декілька точок зору на даний таксон.

Так, М.В. Клоков розглядав як *P. paniculatum* лише виокремлені А. Анджейовським різновиди α, β, δ з території України, а різновид γ він вважав близьким до *P. andrzejowskianum* Klovov (Klovov, 1952). Але переважна більшість дослідників вважає цей вид повним синонімом *Persicaria lapathifolia* (= *P. lapathifolium*) (Akeroyd, 1993; Tzvelev, 1996; Mosyakin & Fedoronchuk, 1999).

К. Майснер (Meisner, 1856: 118) оприлюднив назву "*P. [Polygonum] paniculatum* Andr. (fide h. DC!)" у синоніміці *Polygonum nodosum* Pers.; у базі даних IPNI ця невалідна назва наведена з помилковим авторством "Andrews ex Meisn." (замість "Andrz. ex Meisn., nom. inval.").

14. *Polygonum paniculatum* Andr. β [var.] rubens Andr. 1862, Унив. изв. (Киев), 1862(7): 136.

За протологом: "Mojowka. D. Jampol 1851".

Lectotypus (S. Antonenko & N. Shiyan, hic designatus; id. 18.08.2017 in herb.): "*P. paniculatum* β a. spicis brevioribus [virente] rubillis. *P. laxum* Reichb. Kief et insula. Fl. [Gens. d'An].", KW001002862 (рис. E8).

Specimina authentica: 1) "*P. paniculatum* β b. Herb. Andr.", KW001002863; **2)** "*Polygonum lapathifolium* L. β incanum K[orls] specis abbreviatis (*Polygonum paniculatum* Andr.β b. Andr.) Herbar. Univers. № 6456. legit Andrzejowsky Kioviae in insulis Borystheneis", "Herbarium Universitatis S^{ti} Vladimiri № 6456", KW001002864.

Примітка. Серед зборів А.Л. Анджейовського, які переважно зберігаються в колекції В. Бессера (KW), нами віднайдено гербарні зразки цього різновиду, визначені автором як "*P. paniculatum* β". Але матеріали з околиць с. Маївки та смт Ямполь (тепер Вінницької обл.), на які посилається А.Л. Анджейовський у протолозі, серед його зборів відсутні. Тому з відомих зразків цього таксона, означених автором власноруч, нами обрано за лектотип KW001002862, який найкраще зберігся. З систематичної точки зору ми вважаємо *P. paniculatum* var. *rubens* синонімом *Persicaria lapathifolia* (= *Polygonum lapathifolium*).

15. *Polygonum paniculatum* Andr. γ [var.] incanum Andr. 1862, Унив. изв. (Киев), 1862(7): 136.

За протологом: Описаний з Поділля, без точного зазначення місцезростання.

Lectotypus (S. Antonenko & N. Shiyan, hic designatus; id. 18.08.2017 in herb.): "*Polygonum paniculatum* [Not] γ flor. viridibus Nież[yn] [18]39 A[ndrzejowski]", KW001002865 (E9).

Syntypi: "*Polygonum paniculatum* γ floribus viridibus et γ b. *incanum*", KW001002866; **isosyntypus:** KW001002867.

Примітка. Лектотип *P. paniculatum* var. *incanum* (KW001002865) обрано з синтипів цього таксона, що зберігаються в колекції В. Бессера (KW). Як і *P. paniculatum* Andr. β [var.] *rubens* Andr., ми вважаємо

Рис. 37. Гірчак несправжньоосивий — *Polygonum pseudoincanum* Клок.

Рис. 2. Лектотип *Polygonum* × *pseudoincanum* Klokov [icon: Klokov, 1952: 216, fig. 37]

Fig. 2. Lectotype of *Polygonum* × *pseudoincanum* Klokov [image: Klokov, 1952: 216, fig. 37]

var. *incanum* повним синонімом *Persicaria lapathifolia* (= *P. lapathifolium*).

16. *Polygonum paniculatum* Andr. δ [var.] *salignum* Andr. 1862, Унив. изв. (Київ), 1862(7): 136

За протологом: Описаний з Поділля, без точного зазначення місцезростання.

Тип: non designatus.

Примітка. Гербарні матеріали *P. paniculatum* var. *salignum* не виявлені. Ймовірно, що цей різновид, як і попередні, подібний до *Persicaria lapathifolia* (= *P. lapathifolium*).

17. *Polygonum patulum* M. Bieb. 1808, Fl. Taur.-Cauc. 1: 304. — *P. bellardii* All. var. *patulum* (M. Bieb.) Meisn. 1856, in DC, Prodr. 14, 1: 99. — *P. bellardii* All. subsp. *patulum* (M. Bieb.) Arcang. 1882, Comp. Fl. Ital.: 582.

За протологом: Описаний з Криму або Кавказу: "Occurrit locis incultis cum *P. auiculari* rarius".

Lectotypus (N. Tzvelev ex S. Antonenko & N. Shiyan hic designatus): "*Polygonum patulum* M. ex Tauria", LE s.n.

Примітка. Вид вважається південнопонтичним степовим едемом, який в межах України звичайно поширений у південних і східних областях та в Криму. Його загальний ареал М.В. Клоков визначав у межах від Молдови до Передкавказзя (Клоков, 1952). М.М. Цвельов, трактуючи *P. patulum* у ширшому розумінні і визнаючи типом виду зразок М. Біберштейна з колекції LE, вважав, що східна межа ареалу виду досягає Алтаю включно (Tzvelev, 1979, 1996).

Слід зазначити, що у протолозі (Marschall von Bieberstein, 1808: 304), крім опису та інших даних, також міститься посилання на доліннеївську назву (яка по суті є не біноміалом, а описовою назвою, "phrase name") "*P. [Polygonum] rectum* Barrel. ic. 560. f. 2". Таким чином, цитоване зображення у роботі Ж. Барельє (Barrelier, 1714: Tab. 141, Pl. 560, Fig. II) також є частиною оригінального матеріалу. Проте, це зображення стосується рослин Південно-Західної Європи, тому за лектотип обрано оригінальний гербарний зразок, свого часу оприлюднений М.М. Цвельовим (Tzvelev, 1979: 140; 1996: 148).

18. *Polygonum* × *pseudoincanum* Klokov, 1952, Фл. УРСР, 4: 651, 215, рис. 37. — *Persicaria* × *pseudoincana* (Klokov) Doweld, 2017, Phytotaxa, 308, 1: 71.

За протологом: "RSS Ucr., ditio Charcoviensis, prope opp. Walki, in humidis, 2.VII 1870. Legit Gornitzky; in Herbario Instituti Botanicae RSS Ucr. Kioviae conservatur".

Lectotypus (S. Antonenko & N. Shiyan, hic designatus): [image] "Гірчак несправжньоосивий — *Polygonum pseudoincanum* Klok." в Klokov, 1952: 216, рис. 37 (рис. 2).

Примітка. Незважаючи на те, що в літературі до сьогодні місцем зберігання типу *P. × pseudoincanum* вказують Гербарій KW (Doweld, 2017), зразок С. Gornitzky виявити тут не вдалося, як і в жодній іншій колекції. Крім цього, не відомо жодного визначеного автором гербарного зразка цього таксона, який не увійшов до української частини протологу. За відсутності автентичного гербарного матеріалу, єдиним відомим на сьогодні оригінальним елементом протологу *P. × pseudoincanum* є малюнок (Клоков, 1952: 216, рис. 37). Оскільки назва таксона оприлюднена до 1 січня 2007 р., то керуючись Ст. 8.1., 9.2, 9.3 та 40.4 ICN (McNeill & al., 2012), за лектотип нами обрано згаданий малюнок, виконаний для видання "Флора УРСР".

За М.В. Клоковим (1952), *P. × pseudoincanum* виник у результаті гібридизації між *P. incanum* Schmidt. та *P. paniculatum* у зоні контакту двох батьківських видів і є достатньо стабільним гібридом з переважанням ознак першого з вказаних батьків. Сучасними дослідниками цей імовірний гібрид розглядається переважно в

межах вкрай поліморфного видового агрегату *Persicaria lapathifolia* (= *P. lapathifolium*) (Tzvelev, 1996; Mosyakin, Fedoronchuk, 1999).

19. *Polygonum saporoviense* Klokov, 1952, Фл. УРСР, 4: 652 (descr. lat.), 220 (descr. ucr., "zaporoviense"); id., 1950, Визн. росл. УРСР: 699, 702, nom. inval., descr. ucr. – *Persicaria lapathifolia* (L.) Delarbre subsp. *saporoviensis* (Klokov) Soják, 1974, Preslia, 46, 2: 154. – *P. saporoviensis* (Klokov) Tzvelev, 1988, Нов. сист. высш. раст. 25: 186.

За протологом: "RSS Ucr., infra urb. Zaporozhje, prope pag. Bjelenkoje, in pratis borysthenicis, 01.VII.1930. D. Kuxin [Kukush] legit, in Herbario Instituti Botanicae Ac. Sci. RSS Ucr. Kioviae conservatur. – П.З.С. Запорізька обл.: Верхньо-Христинський рн, с. Біленьке на Дніпрі (Кукуш!)...".

Holotypus: "*Polygonum nodosum* var. *incanum*. Distr. Zaporizhzhja. Село Біленьке, луки над Дніпром проти Лисої Гори. N 170. 01.VII.1930. Д. Кукуш", "Typus speciei! M. Klokov. *Polygonum zaporoviense* 12.I.1948. M. Klokov", KW000033514 (рис. E10); **isotypi:** KW000126887, KW000126889, KW000126890, KW000126892 – KW000126896.

Paratypi: 1) "*Polygonum nodosum* Pers. На W від с. Кам'янки, Бакаєва затока в N частині заплавної тераси. Участ. 952. 19.IX.1930. П. Козлов", "*Polygonum zaporoviense* 12.I.1948. M. Klokov", KW000126888; **2)** "*Polygonum lopathifolium* L. Distr. Zaporizhzhja. На дні висохлої річки; плавня близько села Канкринівка [зараз Мала Катеринівки]. 20.IX.1930. Є. Свістунова", "*Polygonum zaporoviense* × *P. scabrum* 12.I.1948. M. Klokov", KW000126897 – KW000126899.

Specimina authentica: "*Polygonum incanum* Schm. Distr. Zaporizhzhja. Arena Kamenkensis. На NE від с. Водяного, заплашний ліс на N краю арени, берега Дніпрової затоки. 23.VIII.1930. П. Козлов", "*Polygonum zaporoviense* 12.I.1948. M. Klokov", KW000126886, KW000126891.

Примітка. *Polygonum saporoviensis* М.В. Клоков вважав ендемом півдня України (Vyznachnyk..., 1950; Klokov, 1952). Інші автори розглядають його як один з мікровидів *P. lapathifolium* aggr. (= *Persicaria lapathifolia* aggr.) (Akeroyd, 1993; Mosyakin & Fedoronchuk, 1999).

Плутанина з назвою цього таксона виникла внаслідок того, що в латинській частині протологу вжито епітет "*saporoviense*", в українській його частині – "*zaporoviense*", а в покажчику латинських назв до 4-го тому "Флори УРСР" (стр. 682), де описано вид, – "*zaporoviense*". Вперше М.В. Клоков описав цей вид невалідно під назвою "*Polygonum saporoviense*" в

1950 р. у "Визначнику рослин УРСР", надавши лише український діагноз таксона (Vyznachnyk..., 1950). Причому автор під час камерального опрацювання гербарного матеріалу залишив нотатки, де вид названо як "*Polygonum zaporoviense*" (наприклад, KW000033514, KW000126888, KW000126889, KW000126891). У подальшому дослідники, щоб підкреслити, що таксон описано із Запоріжжя, вживали епітет "*zaporoviense*", як більш відповідний за звучанням (Zerov et al., 1965; Barbarych, 1987; Akeroyd, 1993). Але зважаючи на правила ботанічно номенклатури (Ст. 60. ICN) (McNeill et al., 2012) у сучасній літературі та відкритих таксономічних базах даних вживається епітет "*saporoviense*", тобто той, який вжито при першоописі таксону в латинській частині протологу (Tzvelev, 1988, 1996; Mosyakin, Fedoronchuk, 1999).

20. *Polygonum schychowscii* Andr. 1862, Унив. изв. (Киев), 1862 (7): 136.

За протологом: Описаний з території колишньої Подільської губернії або прилеглих територій, без зазначення місцезростання.

Тип: non designatus.

Примітка. Автентичні матеріали цього таксона не виявлені. З точки зору систематики *P. schychowscii* тепер розглядається як синонім *Persicaria dubia* (Stein ex A. Braun) Fourg. (Mosyakin, Fedoronchuk, 1999).

21. *Polygonum scythicum* Klokov, 1952, Фл. УРСР, 4: 650 (descr. lat.), 202 (descr. ucr.).

За протологом: "Typus: RSS Ucr., ditio Chersonensis, Ascania-Nova, loco demisso "Czapeljskij pod" dicto. Legit M. Klokov. Neotypus: RSS Ucr., ditio Chersonensis, distr. Ivanivskiensis, loco demisso "Ajgamanskij pod" dicto. in Herbario Instituti Botanicae Ac. Sci. RSS Ucr. Kioviae conservatur. – Л.З.С. Херсонська обл.: Ново-Троїцький р-н, Асканія-Нова, Чапельський під (!); Іванівський р-н, Агайманів під (!)".

Lectotypus (S. Antonenko & N. Shiyan hic designatus; id. 18.07.2017 in herb.): "*Polygonum patulum* M. Vieb. Айгаманів під Меліт[опольської] округи. Південна частина края пода. 18.VIII.1928. [Н.Т.] Осадча", "Neotypus! M. Klokov. *Polygonum scythicum* Klok. 06.II.1948, M. Klokov", KW000033513 (рис. E11).

Specimina authentica: "*Polygonum aviculare* L. Distr. Zaporizhzhja, солончаковий під на W від с. Падовки, солонцеві схили. 01.IX.1930. П. Козлов", "*Polygonum scythicum* Klok. 06.II.1948. M. Klokov", KW000126885.

Примітка. З двох синтипів, зазначених у протолозі, на сьогодні відомий один, який і обрано нами за лектотип. Автор виду вважав цей вид ендемом півдня України, причому наголошував, що *P. scythicum* – рослина цілинних степів, а не бур'ян, як близький до

нього *P. neglectum* (Klokov, 1952). Згідно до сучасної номенклатури, *P. scythicum* є синонімом *P. achersonianum* H. Gross (Mosyakin, Fedoronchuk, 1999).

Висновки

Встановлено, що за час дослідження флори України, з її території описано понад 40 видових та внутрішньовидових таксонів роду *Polygonum* s. l. У ході типіфікації 21 з них, нами віднайдено три голо- та вісім ізотопів, обрано 10 лектотипів з вісьмома ізолектотипами, а також два неотиби з одним ізонеотипом, категоризовано 20 парата ізопаратипів, 12 син- та ізосинтипів. Всього оприлюднено дані про близько 80 автентичних зразків різних категорій.

Подяка

Автори висловлюють щире вдячність С.Л. Мосякіну за цінні поради щодо нюансів номенклатури; Ю.Г. Гамулі за допомогу в пошуку літератури та гербарних матеріалів у колекції CWU, а також співробітницям Національного гербарію України (KW) А.В. Шуміловій та І.І. Дяченко за технічну допомогу в роботі з фондовими матеріалами.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Akeroyd J.R. *Polygonum*. In: *Flora Europaea*. 2nd ed. Eds T.G. Tutin, N.A. Burges, A.O. Chater, J.R. Edmonson, V.H. Heywood, D.M. Moore, D.H. Valentine, S.M. Walters, D.A. Webb, J.R. Akeroyd, M.E. Newton, R.R. Mill. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1993, vol. 1, pp. 91–97.
- Andrzejowski A. *Universitetskie Izvestiya (Kiev)*, 1862, [vol. 1962], 7: 94–142. [Андржейовський А. Продолжение исчисления растений Подольской губернии и смежных с нею мест (Continuatio Enumerationis Plantarum sponte in Gubernio Podolico et locis adjacentibus crescentium). *Университетские известия (Киев)*, 1862, [том 1862], 7: 94–142].
- Barbarych A.I. *Polygonum*. In: *Opredelitel vysshyyh rasteniy Ukrainy*. Eds Yu.N. Prokudin, D.N. Dobrochaeva, B.V. Zaveruha V.I., Chopyk, V.V. Protopopova, L.I. Krytska. Kiev: Naukova Dumka, 1987, pp. 95–99. [Барбарич А.И. *Polygonum* L. В: *Определитель высших растений Украины*. Ред. Ю.Н. Прокудин, Д.Н. Доброчаева, Б.В. Заверуха, В.И. Чопик, В.В. Протопопова, Л.И. Крицкая. Киев: Наук. думка, 1987, с. 95–99].
- Barrelier J. *Plantae per Galliam, Hispaniam et Italiam observatae...* Parisiis [Paris]: S. Ganeau, 1714, xiv + 8 + 140 + 334 Tab. + xxvi (Index).
- Besser W.S. *Enumeratio Plantarum Volhyniae, Podoliae, Gub. Kiioviensi, Bessarabia Cis-Tyraica et circa Odessam collectarum, simul cum observationibus in primitias florum Galiciae Austriacae*. Vilnae [Vilnius]: Typis Josephi Zawadzki Universitatis Typographi, 1820, viii + 111 pp.
- Brummitt R.K. Report of the Committee for *Spermatophyta*: 27. *Taxon*, 1984, 33(2): 297–301.
- Christenhusz M.J.M., Byng J.W. The number of known plants species in the world and its annual increase. *Phytotaxa*, 2016, 261 (3): 201–217.
- Costea M., Tardif F.J., Hinds H.R. *Polygonum*. In: *Flora of North America north of Mexico*. Ed. by Flora of North America Editorial Committee. Oxford: Oxford Univ. Press, 2005, vol. 5, pp. 547–571.
- Doweld A.B. New names in *Fallopia*, *Persicarioipollis*, *Polygonum* and *Reynoutria* (*Polygonaceae*), living and fossil. *Phytotaxa*, 2017, 308(1): 66–79.
- Klokov M.V. *J. Agricult. Bot.*, 1927, 1(3): 171. [Клоков М.В. *Polygonum acetosellum* Klokov spec. nov. provisora. *Тр. с.-г. ботан.*, 1927, 1(3): 171].
- Klokov M.V. *Polygonum*. In: *Flora URSS*. Ed. M.I. Kotov. Kyiv: Vyd-vo AN URSS, 1952, vol. 4, pp. 190–232. [Клоков М.В. *Polygonum*. В кн.: *Флора УРСР*. Ред. М.І. Котов. Київ: Вид-во АН УРСР, 1952, т. 4, с. 190–232].
- Vyznachnyk roslyn URSS*. Ed. M.V. Klokov. Kyiv: Golovne vyd-vo silskogosp. lit. URSS, 1950, 929 pp. [*Визначник рослин УРСР*. Ред. М.В. Клоков. Київ: Гол. вид-во сільськогосп. літ. УРСР, 1950, 929 с.].
- Komarov V.L. *Polygonum*. In: *Flora URSS*. Ed. V.L. Komarov. Moscow; Leningrad: Editio Academiae Scientiarum URSS, 1936, vol. 5, pp. 594–701. [Комаров В.Л. *Polygonum*. В кн.: *Флора СССР*. Ред. В.Л. Комаров. М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1936, т. 5, с. 593–701].
- Kim S.-T., Donoghue M.J. Molecular phylogeny of *Persicaria* (*Persicariae*, *Polygonaceae*). *Systematic Botany*, 2008, 33(1): 77–86.
- Krytska L.I., Mosyakin S.L., Fedoronchuk M.M., Shevera M.V., Drapaylo N.M. Herbarium of vascular plants. In: *Herbarium of the Institute of Botany, NAS of Ukraine, KW*. Eds L.I. Krytska, S.L. Mosyakin. Kyiv, 2002, pp. 9–30; 90–104. [Крицька Л.І., Мосякін С.Л., Федорончук М.М., Шевера М.В., Драпайло Н.М. Гербарій судинних рослин. В кн.: *Гербарій Інституту ботаніки НАН України, KW*. Ред. Л.І. Крицька, С.Л. Мосякін. Київ, 2002, с. 9–30; с. 90–104].
- Ledebour C.F. *Flora Altaica*. Berolini [Berlin]: Typis et Impensis G. Reimeri, 1830, xvi + 464 pp.
- McNeill J. Nomenclatural problems in *Polygonum*. *Taxon*, 1981, 30(3): 630–641.
- McNeill J., Barrie F.R., Buck W.R., Demoulin V., Greuter W., Hawksworth D.L., Herendeen P.S., Knapp S., Marhold K., Prado J., Prud'homme van Reine W.F., Smith J.F., Wiersema J.H., Turland N.J. (Eds). *International Code of Nomenclature for algae, fungi and plants (Melbourne Code): Adopted by the Eighteenth International Botanical Congress*, Melbourne, Australia, July 2011. *Regnum Vegetabile*, 2012, 154: 1–274.
- Meisner C.D.F. *Polygonaceae*. In: *Prodromus systematis naturalis regni vegetabilis*. Ed. A.P. Candolle. Parisiis [Paris]: Treuttel et Würtz, 1856, vol. 14, pars 1, pp. 28–186.
- Mosyakin S.L., Fedoronchuk M.M. *Vascular plants of Ukraine. A nomenclatural checklist*. Kiev, 1999, xxiii + 345 pp.

- Pauwels L. Études critiques sur quelques *Polygonum* de Belgique. *Bull. Soc. R. Bot. Belg.*, 1959, 91(2): 291–297.
- Sanchez A., Schuster T.M., Burke, J.M., Kron K.A. Taxonomy of *Polygonoideae* (*Polygonaceae*): A new tribal classification. *Taxon*, 2011, 60(1): 151–160.
- Schuster T.M., Reveal J.L., Kron K.A. Phylogeny of *Polygonaceae* (*Polygonaceae: Polygonoideae*). *Taxon*, 2011, 60(6): 1653–1666.
- Shiyan N.M. *Herbaria of Ukraine. Index Herbariorum Ucrainicum*. Kyiv: Alterpress, 2011, 442 pp. [Шиян Н.М. *Гербарії України. Index Herbariorum Ucrainicum*. Київ: Альтерпрес, 2011, 442 с.].
- Shiyan N.M. In: *XXII Vseukrainska naukova konferencija molodyh istorykiv nauky, tehniky i osvity ta specialistiv za temoiu "Shliahy vidrodzhennia nauky Ukrainy"*: mat. konf. Kyiv, 2017, pp. 190–193. [Шиян Н.М. Гербарій Інституту ботаніки НАН України за часів німецької окупації (1941–1943): стан, функціонування та втрати. В зб.: *XXII Всеукраїнська наукова конференція молодих істориків науки, техніки і освіти та спеціалістів за темою "Шляхи відродження науки України"*: мат. конф. (м. Київ, 14 квітня 2017 р.). Київ, 2017, с. 190–193].
- Shiyan N.M. *Visnyk of the Lviv Nats. Univ. Ser. Biology*, 2014, 65: 90–96. [Шиян Н.М. Історичні гербарні колекції України та їх дослідження. *Вісн. Львів. нац. ун-ту. Сер. Біологія*, 2014, 65: 90–96].
- Soják J. Bemerkungen zur Gattung *Truellum* Houtt. (*Polygonaceae*). *Preslia*, 1974, 46(2): 139–156.
- Sokolovsky O.D. *Zap. Kyiv. vet.-zootehn. inst.*, 1926, 1927, 4: 159–190. [Соколовський О.І. До характеристики флори Дніпровських плавнів. *Зан. Київ. вет.-зоотехн. ін-ту*, 1926–1927, (4): 159–190].
- Sokolovsky O.D. *Ukr. Bot. J.*, 1926, 3: 42–44. [Соколовський О.І. Кілька цікавих рослин Дніпровських плавнів. *Укр. бот. журн.*, 1926, 3: 42–44].
- Sóo R. Species et combinationes novae florum Europae praecipue Hungariae, VIII. *Acta Botanica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 1969, 15(3–4): 335–345.
- Thiers B. *Index Herbariorum: A global directory of public herbaria and associated staff. New York Botanical Garden's Virtual Herbarium*, available at: <http://sweetgum.nybg.org/science/ih/> (accessed 29 February 2018).
- Tzvelev N.N. *Novosti Sist. Vyssh. Rast.*, 1978–1979, 15: 128–142. [Цвелев Н.Н. О видах секции *Polygonum* рода *Polygonum* L. в Европейской части СССР. *Новости системат. высш. раст.*, 1978–1979, 15: 128–142].
- Tzvelev N.N. *Novosti Sist. Vyssh. Rast.*, 1988, 25: 183–190. [Цвелев Н.Н. О некоторых видах растений из Европейской части СССР и с Дальнего Востока. *Новости системат. высш. раст.*, 1988, 25: 183–190].
- Tzvelev N.N. *Persicaria, Bistorta, Polygonum*. In: *Flora Europae Orientalis*. Ed. N.N. Tzvelev. St. Petersburg: Mir i Semia-XCV, 1996, vol. 9, pp. 125–150. [Цвелев Н.Н. *Persicaria, Bistorta, Polygonum*. В кн.: *Флора Восточной Европы*. Ред. Н.Н. Цвелев. Санкт-Петербург: Мир и семья-95, 1996, т. 9, с. 125–150].
- Wulff E.V. *Polygonum*. In: *Flora Kryma*. Moscow; Leningrad: OGIZ-SelhozGIZ, 1947, vol. 2, issue 1, pp. 73–85. [Вульф Е.В. *Флора Крыма*. М.; Л.: ОГИЗ-СельхозГИЗ, 1947, т. 2, вып. 1, с. 73–85].
- Zapałowicz H. *Krytyczny przegląd roślinności Galicyi*. Kraków: Akademia Umiejętności, 1908, vol. 2, 314 pp.
- Zerov D.K., Visiulina O.D., Kotov M.I., Barbarych A.I. *Vyznachnyk roslyn URSR*. Kyiv: Urozhai, 1965, 878 pp. [Зеров Д.К., Вісюліна О.Д., Котов М.І., Барбарич А.І. *Визначник рослин УРСР*. Київ: Урожай, 1965, 878 с.].

Рекомендує до друку
С.Л. Мосякін

Надійшла 12.10.2017

Антоненко С.І., Шиян Н.М. Типіфікація назв таксонів *Polygonum* (*Polygonaceae*), описаних з території України. Укр. бот. журн., 2018, 75(2): 109–122.

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України
вул. Терещенківська, 2, Київ 01004, Україна

З території України описано понад 40 таксонів *Polygonum* s. l. видового та внутрішньовидового рангів. У статті представлені результати типіфікації 21 з них, що описані А.Л. Анджейовським, В.С.Й.Г. фон Бессером, Ф.А. Маршаллом фон Біберштейном, Ф.Л. Грубером, М.В. Клоковим, В.Л. Комаровим та О.І. Соколовським. Пошук автентичних матеріалів досліджуваних таксонів з роду *Polygonum* безпосередньо проводився в фондових колекціях Національного гербарію України (KW), а також інших гербаріях, серед яких: CWU, K, LE, LW та інші. Авторами обрано лектотипи для *Polygonum daphnophyllum* Andrz., *P. hypanicum* Klokov, *P. janatae* Klokov, *P. kotovii* Klokov, *P. neglectum* Besser, *P. paniculatum* Andrz., *P. paniculatum* var. *incanum* Andrz., *P. patulum* M. Bieb., *P. × pseudoincanum* Klokov, *P. scythicum* Klokov та неоти́пи для *P. novoascanicum* Klokov, *P. paniculatum* Andrz. var. *rubens* Andrz. Загалом в публікації наведено інформацію про близько 80 оригінальних зразків різних категорій, зокрема: голотипів (3), ізотипів (8), лектотипів (10), ізолектотипів (8), неотипів (2), ізонеотипів (1), пар- та ізопаратипів (20), син- та ізосинтипів (12) та інші автентичні зразки. Для кожного таксону, про який йдеться в публікації, наведено наступні відомості: базіонім, основні синоніми, інформація про тип за протоколом, тип та інші виявлені оригінальні матеріали різних категорій (голо-, лето-, нео-, син-, паратипи, тощо, за необхідності), їхні гербарні штрих-коди та номенклатурна нотатка. Крім цього, публікація містить скановані зображення усіх обраних лектотипів та неотипів.

Ключові слова: *Polygonum*, *Polygonaceae*, типіфікація, голотип, лектотип, неотип, синтип, паратип, гербарій KW

Антоненко С.И., Шиян Н.Н. Типификация названий таксонов *Polygonum* (*Polygonaceae*), описанных с территории Украины. Укр. бот. журн., 2018, 75(2): 109–122.

Институт ботаники им. Н.Г. Холодного НАН Украины
ул. Терещенковская, 2, Киев 01004, Украина

С территории Украины описано более 40 таксонов *Polygonum* s. l. видового и внутривидового рангов. В статье представлены результаты типификации 21 из них, описанных А.Л. Анджиевским, В.С.Й.Г. фон Бессером, Ф.А. Маршаллом фон Биберштейном, Ф.Л. Грубером, М.В. Клоковым, В.Л. Комаровым та А.И. Соколовским. Поиск автентичных материалов исследованных таксонов рода *Polygonum* непосредственно проводился в фондовых коллекциях Национального гербария Украины (KW), а также в других гербариях, среди которых: CWU, K, LE, LW и др. Избраны лектотипы для *Polygonum daphnophyllum* Andrz., *P. hypanicum* Klokov, *P. janatae* Klokov, *P. kotovii* Klokov, *P. neglectum* Besser, *P. paniculatum* Andrz., *P. paniculatum* var. *incanum* Andrz., *P. patulum* M. Bieb., *P. × pseudoincanum* Klokov, *P. scythicum* Klokov и неоти́пы для *P. novoascanicum* Klokov, *P. paniculatum* Andrz. var. *rubens* Andrz. В целом, в публикации приведены сведения об около 80 оригинальных образцах различных категорий, в частности: голотипов (3), изотипов (8), лектотипов (10), изолектотипов (8), неотипов (2), ізонеотипов (1), пар- и ізопаратипов (20), син- и ізосинтипів (12), а также другие автентичные материалы. Для каждого таксона, о котором идет речь в работе, приведена следующая информация: базіонім, основная синонимика, данные о типе по протоколу, тип и другой обнаруженный оригинальный материал разных категорий (голо-, лето-, нео-, син-, паратипы и др., по необходимости), их гербарные штрих-коды и номенклатурное примечание. Кроме этого, в работе приведены сканированные изображения всех избранных лектотипов та неотипов.

Ключевые слова: *Polygonum*, *Polygonaceae*, типификация, голотип, лектотип, неотип, синтип, паратип, гербарій KW

Рис. E1. Голотип *Polygonum andrzejowskianum* Klokow (KW000033497)

Fig. E1. Holotype of *Polygonum andrzejowskianum* Klokow (KW000033497)

Рис. E2. Лектотип *Polygonum daphnophyllum* Andr. (KW000126903)

Fig. E2. Lectotype of *Polygonum daphnophyllum* Andr. (KW000126903)

Рис. Е3. Лектотип *Polygonum hypanicum* Klokov (KW000126843)

Fig. E3. Lectotype of *Polygonum hypanicum* Klokov (KW000126843)

Рис. E4. Лектотип *Polygonum janatae* Klokov (KW000033500)

Fig. E4. Lectotype of *Polygonum janatae* Klokov (KW000033500)

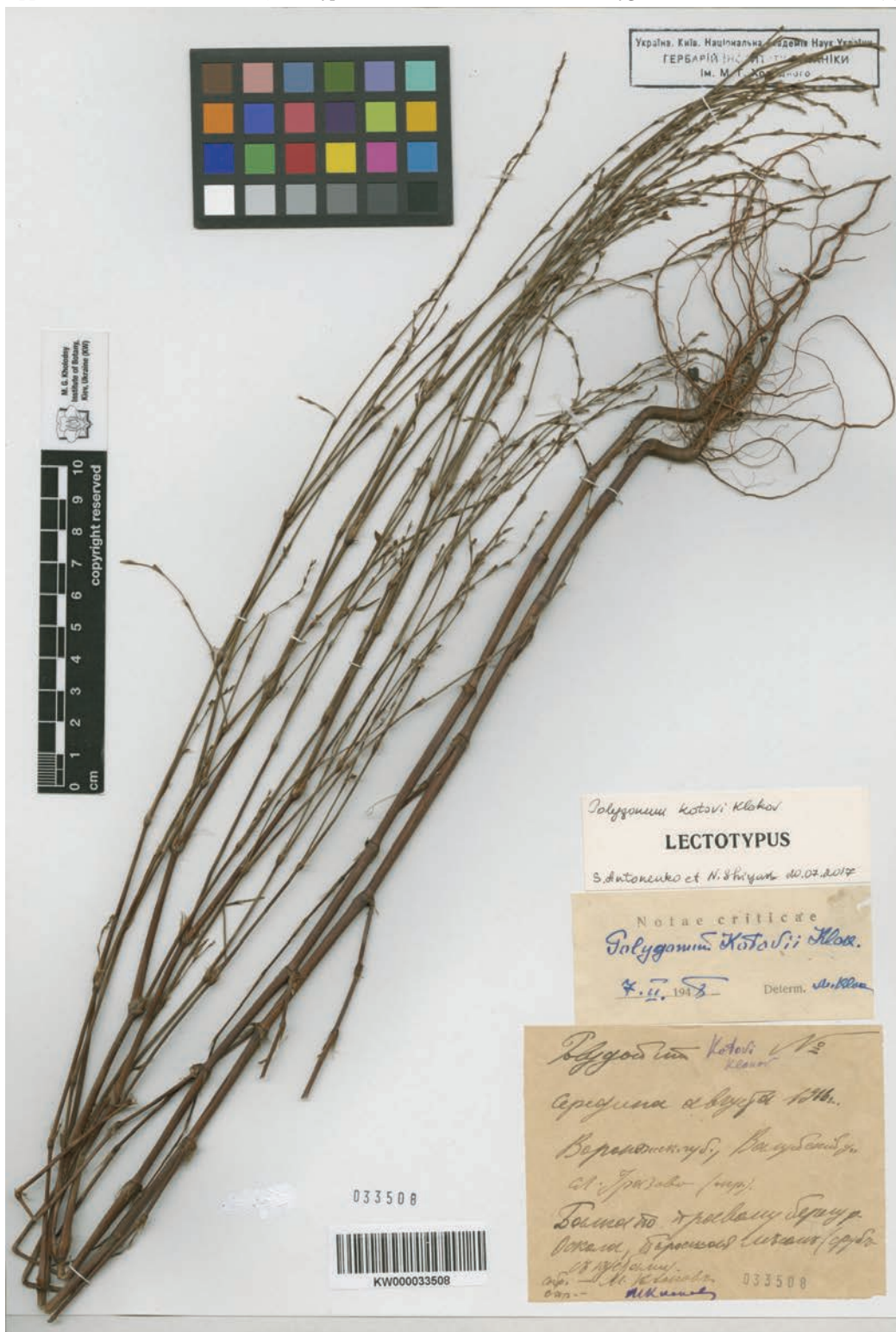

Рис. E5. Лектотип *Polygonum kotovii* Klokov (KW000033508)

Fig. E5. Lectotype of *Polygonum kotovii* Klokov (KW000033508)

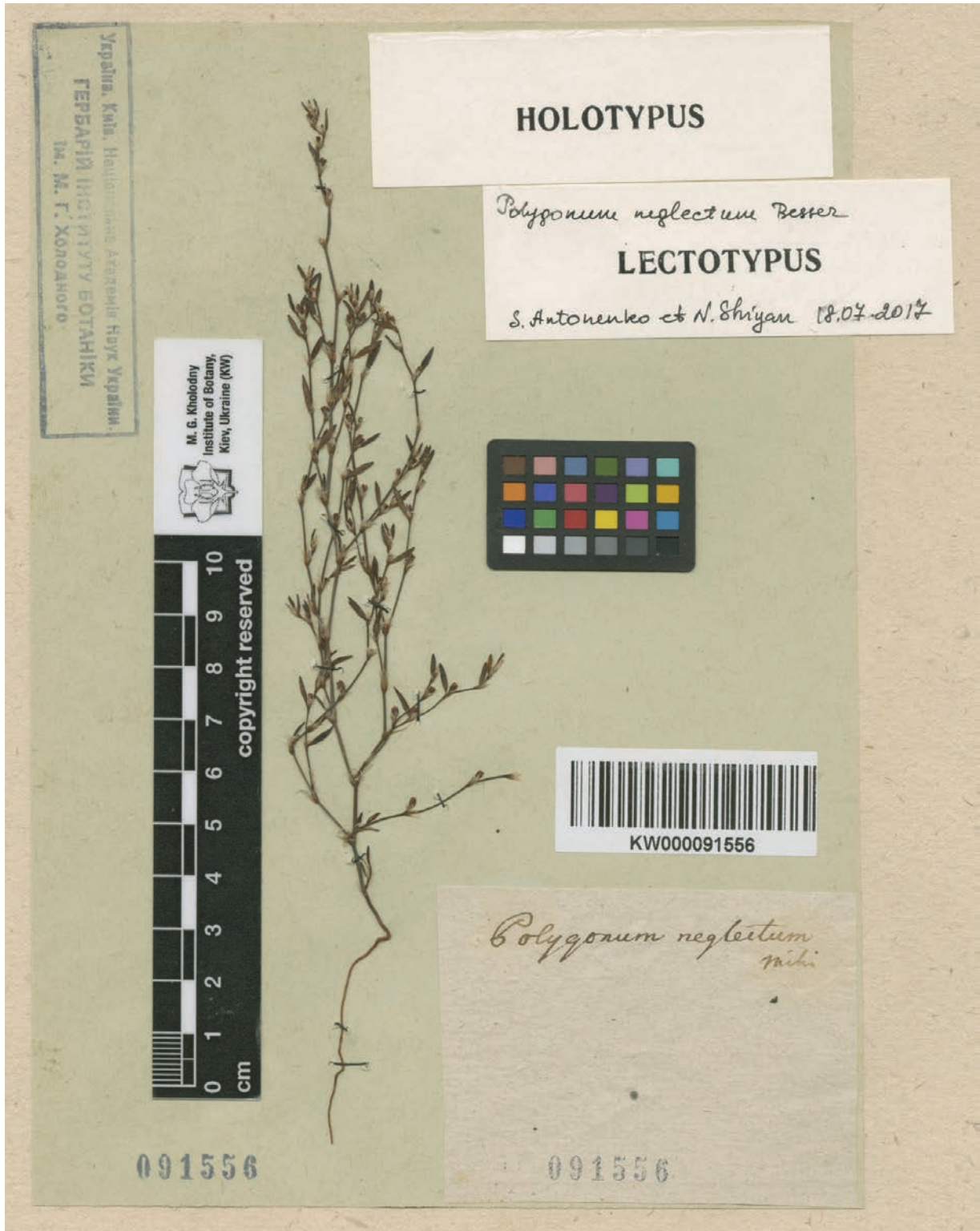

Рис. Е6. Лектотип *Polygonum neglectum* Besser (KW000091556)

Fig. E6. Lectotype of *Polygonum neglectum* Besser (KW000091556)

Рис. E7. Лектотип *Polygonum paniculatum* Andr. (KW001002854)

Fig. E7. Lectotype of *Polygonum paniculatum* Andr. (KW001002854)

Рис. E8. Лектотип *Polygonum paniculatum* Andr. β [var.] *rubens* Andr. (KW001002862)

Fig. E8. Lectotype of *Polygonum paniculatum* Andr. β [var.] *rubens* Andr. (KW001002862)

Рис. E9. Лектотип *Polygonum paniculatum* Andr. γ [var.] *incanum* Andr. (KW001002865)

Fig. E9. Lectotype of *Polygonum paniculatum* Andr. γ [var.] *incanum* Andr. (KW001002865)

Рис. E10. Голотип *Polygonum saporoviense* Klokov (KW000033514)

Fig. E10. Holotype of *Polygonum saporoviense* Klokov (KW000033514)

Рис. E11. Лектотип *Polygonum scythicum* Klokov (KW000033513)

Fig. E11. Lectotype of *Polygonum scythicum* Klokov (KW000033513)